

Sokkomatka 2026

Tänä vuonna elokuiselle sokkomatkalle lähtijöitä ilmoittautui peräti lähes 90 – innokkaita matkaajia oli siis ennätysmäärä! Niinpä päätimme järjestää kaksi samansisältöistä matkaa viikon välein. Ensimmäiselle ryhmälle langetettiin melkoiset ”sanktiot”, jos matkan salaisuuksia lipsahtaisi jälkimmäisen ryhmän tietoon. Matkan sisältö pysyi kuin pysyikin visusti piilossa!

Aamuvarhaisella starttasimme bussilla Vääksyn turistipysäkiltä kohti Sysmää. Ensimmäinen pysähdyspaikkamme oli viihtyisä Sisustuskahvila Lintan Kammari, jossa nautimme aamukahvit tuoksuvan, vastaleivotun pullan kera. Ystävällinen kahvilan omistaja oli meitä jo rappusilla vastassa.

Lintan Kammari sijaitsee yli satavuotiaassa meijerimiljöössä, entisessä asuntolarakennuksessa. Kahvittelun lomassa oli mahdollisuus tehdä pieniä ostoksia sekä kahvilassa että samassa pihapiirissä sijaitsevassa myymälässä.

Seuraavaksi piipahdimme vain noin sadan metrin päässä katsomassa Sysmässä syntyneen legendaarisen laulajan Olavi Virran muistomerkkiä ”Hopeinen Kuu”.

Pyhän Olavin kirkossa

Matka jatkui Sysmän keskiaikaiseen Pyhän Olavin kirkkoon. Harmaakivestä rakennettu kirkko valmistui vuosina 1510–1520 katolisella ajalla, ja se on pyhitetty Norjan pyhimyskuningas Olaville. Suomessa on muuten kaikkiaan 19 Pyhälle Olaville pyhitettyä kirkkoa.

Ensimmäisellä matkallamme koimme odottamattoman onnenpotkun. Opasta odotellessamme kanttori Jaak Luts sattui olemaan uruilla harjoittelemassa. Hän soitti meille Dietrich Buxtehuden preludin ja pianolla oman sävellyksensä Sadepisarointa. Kirkon vanhoissa seinissä soiva musiikki loi hetken, joka oli kerta kaikkiaan henkeäsalpaavan upea. Toiselle ryhmälle saimme myös sovittua urkumusiikkia, sama preludi soi heillekin, hieno elämys sekin.

Kirkon opas Merja Virtanen johdatti meidät kirkon historiaan ja esitteli sen arvokasta esineistöä. Näimme muun muassa upean, katoliselta ajalta peräisin olevan puuveistoskaapin alttarilla sekä 1500-luvulta peräisin olevan messinkisen kastemaljan. Saarnastuolin yhteydessä oleva tiimalasi herätti myös hilpeyttä: se oli tarkoitettu muistuttamaan pappia siitä, ettei puhe aivan loputtomiin venyisi – tiimalasi käännettiin neljä kertaa 15 minuutin ajaksi.

Kirkon katossa riippuu puolestaan komea kirkkolaiva eli fregatti, jonka luhankalainen luutnantti Taube lahjoitti 1700-luvulla. Se purjehtii symbolisesti pyhimyskaapin yläpuolella.

Hautausmaalla pysähdyimme vielä kauniisti hoidetulle Ilmari Wirkkalan suunnittelemaalle vuosien 1939–1945 sankarihautausmaalle, jossa lepää yli kolmesataa sankarivainajaa.

Kirkolta lähtiessämme saimme vielä silitellä hyväntuulisia lampaita ennen kuin bussi suuntasi kohti Hartolaa ja Kuninkaan Porttia. Siellä meitä odotti lounas ja oma tila ravintolan alakerrassa. Ruokailun jälkeen oli mukava päästä myös hieman jaloittelemaan Tainionvirran rannalle.

Koskipään kartano – historiaa ja kulttuuria

Lounaan jälkeen hurautimme vain muutaman minuutin matkan päässä sijaitsevaan Koskipään kartanoon, jossa toimii Itä-Hämeen museo. Oppaamme Johanna Hoppu kertoi ensin museon ja

kartanon vaiheikkaasta historiasta, minkä jälkeen saimme kaikessa rauhassa kierrellä museoalueella.

Kartanon vihreä päärakennus on rakennettu vuonna 1828 Otto Robert Tandefeltin johdolla, ja se edustaa pietarilaista empiretyyliä.

Itä-Hämeen museon perusti kirjailija Maila Talvio vuonna 1928, ja museon vihki käyttöön presidentti Relander. Talvio oli perinyt kartanon sisareltaan tämän kuoltua lapsettomana. Hän ei itse asunut kartanossa, mutta hänen Helsingistä siirretty työhuoneensa on edelleen nähtävillä.

Kartanon historiaan liittyy myös suomalaisen kirjallisuuden merkkihenkilöitä. Näsin piharakennuksen ullakkokamarissa vietti kesiään akateemikko Mika Waltari, joka kirjoitti siellä *Sinuhe egyptiläisen* sekä muita historiallisia romaanejaan. Museossa on lisäksi runoilija Uno Kailaan muistihuone.

Museon kokoelmiin kuuluu yli 30 000 esinettä, joista vain noin kymmenesosa on kerrallaan esillä. Nähtävää ja koettavaa on siis valtavasti – yksi käyntikerta ei oikeastaan riitä kuin raapaisemaan pintaa. Kartanon lukuisat salit upeine huonekaluineen saavat mielikuvituksen väkisinkin liikkeelle: millaista elämää näissä huoneissa onkaan eletty?

Heinolan historiallinen tunnelma

Ja matka jatkui kohti Heinolaa, jossa tutustuimme lääninkivalteri Aschanin taloon. Lääninkivalteri Lars Adolf Aschan (1741–1809) oli korkea valtion virkamies ja Kymenkartanon läänin poliisimestari, joksi hänet nimitettiin jo vuonna 1764. Hän rakennutti perheelleen Heinolaan asunnon 1780-luvulla.

Aschanin talo on Heinolan keskustassa ainoa säilynyt 1700-luvun asuintalo. Vuosisatojen kuluessa rakennuksen ulkonäkö ehti muuttua, mutta 1980-luvulla Heinolan kaupunki päätti kunnostaa talon alkuperäiseen asuunsa museokäyttöä varten.

Sisätilojen tyyliässä näkyvät rokoko o ja kustavilaisuus, ja myös piha on palautettu 1700-luvun henkeen. Talo teki meihin suuren vaikutuksen. Selkeät huoneet, kauniit kalusteet ja kodikas tunnelma tekivät paikasta helposti lähestyttävän – tuntui melkein kuin historia olisi astunut aivan lähelle.

Erityisen ihastuttava oli puutarha siisteine istutusalueineen, rehevine hyötykasveineen ja kukkineen.

Monelle meistä Aschanin talo oli ennestään aivan tuntematon kohde. Voi hyvinkin olla, että moni meistä palaa Heinolaan vielä uudelleen – tähän ja seuraavaan kohteeseemme...

Matkan makea loppuhuipennus

Ja sitten koitti loppuhuipennuksen aika!

Suunta vei Harjupaviljongille, tuohon upeaan, yli 120 vuotta vanhaan romanttiseen rakennukseen. Edessä avautuva maisema Ruotsalaiselle ja Jyrängön virralle oli kuin postikortista. Maisema oli niin kaunis, että menimme melkein sanattomiksi.

Ja sitten eteemme kannettiin vohvelikahvit – makoisat ja herkullisen näköiset vohvelit höyryävän kahvin kera. Mikä täydellinen päätös tapahtumarikkaalle päivälle!

Harjupaviljongin historia ulottuu 1800-luvun lopulle. Vuonna 1880 todettiin, että puhdas ja luonnonkaunis Heinola voisi hyvinkin kehittyä kylpyläkaupungiksi. Monien vaiheiden ja yksityisten lahjoitusten jälkeen ajatus toteutuikin. Heinolan kaupunki päätti rakennuttaa

kaupunkilaisten ja kylpylävieraiden kävelyretkien tukikohdaksi upean romanttisen Harjupaviljongin. Andersin-Jung-Bomarsson laati paviljongista kustannusarvion, joka oli 6 000 markkaa. Juhlavia vihkiäisiä vietettiin 3. elokuuta 1900.

Suut makeina ja mieli korkealla oli aika aloittaa kotimatka kohti Vääksyä. Säätkin suosivat meitä molemmilla matkoilla – auringonpaistetta riitti, eikä parempaa matkakeliä olisi voinut toivoa.

Lämmin kiitos kaikille osallistujille! Ilman teitä näitä matkoja ei järjestettäisi. Suuret kiitokset myös Järvi-Hämeen Osuuspankille matka-avustuksesta bussiin, Mobuksen ystävälliselle kuljettajalle sekä ennen kaikkea matkavastaava Arjalle.

Tätä matkaa on mukava muistella vielä syksyn ja talven myrskyissä – lämmöllä, hymyllä ja ehkä pienellä ikävälläkin.

Teksti ja kuvat Riitta Tissari